

Подлежи на връщане
в архив

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

1040 София, ул. "Славянска" № 1, тел.: 02/92 37 555, факс: 02/987 00 98

Изм. № 97-00-518 /09
06.10.2009
(Моля, цитирайте при отговор)

На Ваш № .....

Министерство на правосъдието
Рег. № <u>04-09-143/08.06.10</u>
Зак. № <u>11</u>
Копие № .....

ДО

Г- ЖА ЕКАТЕРИНА ЗАХАРИЕВА
ЗАМЕСТНИК – МИНИСТЪР НА
РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

Г-Н ВЕСЕЛИН ВУЧКОВ
ЗАМЕСТНИК – МИНИСТЪР
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

КОПИЕ:
Г-Н МИЛЕН ЛЮЦКАНОВ
ЗАМЕСТНИК - МИНИСТЪР
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

ОТНОСНО: Договора за натурализация между България и Съединените щати, подписан на 23 ноември 1923 г. в София, обнародван в ДВ, бр.3 от 04.04.1924 г., в сила от 05.04.1924 г.

УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК - МИНИСТРИ,

С писмо № 97-00-518 от 06.10.2009 г. на Министерството на правосъдието Ви информирахме за становището на дирекция „Международно право“ на Министерството на външните работи относно статута на Договора за натурализация между България и САЩ от 23 ноември 1923 година, изпратено с писмо № 04-09-75 от 14 април 2009.

В становището е посочено, че Договорът за натурализация между България и САЩ от 23 ноември 1923 г. е влязъл в сила на 05.04.1924 г. и е прекратен на 17 април 2003 г., като за периода на действието му и в съответствие с чл.1, за българската държава е възникнало международноправното задължение да признава на натурализираните в Съединените американски щати български граждани американско гражданство и

същевременно да счита по отношение на тези граждани, че са загубили предишното си, т.е. българското си гражданство.

Информацията предизвика дискусия относно правния характер на договора и последиците му за българските граждани, придобили американско гражданство по натурализация, както и искане за указания в съответствие с чл.113 от Закона за гражданската регистрация.

Това наложи допълнителен и обстоен преглед на законовата уредба, действала в периода на изпълнението на договора, на практиката и правната доктрина. Беше възложено експертно проучване, резултатите от което показват, че има различия по тълкуването на Договора, както в практиката на Конституционния съд, така и в изразените становища от ведомства и изтъкнати юристи.

В мотивите към решение № 2 от 1995 г. по к.д. № 1 от 1995 г. Конституционният съд приема, че двустранният договор урежда единствено основанията за придобиване и загубване на съответното гражданство. Процедурата и актът за придобиване и освобождаване от гражданство се уреждат от националните законодателства на страните по договора и загубването на гражданство не може да настъпи автоматично по право.

В *Особеното мнение на конституционния съдия проф. Тодор Тодоров* по същото дело се застъпва теза, според която: „Независимо от наименованието си по своята същност, договорът е договор за избягване на двойното гражданство. Той не урежда придобиването на гражданство по натурализация. Придобиването на гражданство по натурализация е въпрос, който се урежда от националното право на договарящите държави». Според проф. д-р Тодор Тодоров «загубването на гражданството по договора настъпва по силата на самия договор».

В българската правна литература това мнение се поддържа и от проф. Велко Вълканов („Българското гражданство“, София, 1978 г. Издателство на Българската академия на науките).

Извадка от нормативни текстове от българското законодателство през различните периоди, през които е действал Договора за натурализация между България и Съединените американски щати, сочи следното:

Според чл. 17, ал. 1 от Закона за българското гражданство, приет на 19 декември 1903г. (обн. ДВ бр. 3/1903 г.) и действал до 1940 г. със съответни изменения: «Качеството на български поданик се губи от български поданик, който се натурализира в чужбина».....и по-нататък «Никой български поданик, който има местожителство в Княжеството, не може да добие чуждо поданство без разрешение на правителството...».

Според чл. 14, ал. 2 от Закона за българското гражданство, приет на 20 декември 1940 г. (обн. ДВ бр. 288/1940) и действал до 1948 г. .... «Изгубва българско поданство, който на каквото и да било основание придобие чуждо поданство» и по-нататък ...чл. 20, последен абзац: « Всеки, който се натурализира в чуждо поданство по чл. 14, ал. 2 е длъжен да съобщи за това в Министерството на правосъдието в срок от 3 месеца от получаване на другото поданство».

Според чл. 6 от Закона за българското гражданство, приет на 6 март 1948 г. (обн. ДВ бр. 70/1948 г.) и действал до 1968 г. «Българско гражданство загубва само онзи, който приеме чуждо гражданство с разрешение на Министъра на правосъдието. Това важи и за непълнолетните деца».

Според чл. 16 от Закона за българското гражданство от 1968 г. (обн. ДВ бр. 79/1968) и действал до 1998 г.: «Български гражданин може да придобие чуждо гражданство само ако предварително бъде освободен от българско гражданство.....»

Според Закона за българското гражданство от 1998 г. чл. 20 и според подзаконовите нормативни актове «Български гражданин, който постоянно живее в чужбина, може да поиска освобождаване от българско гражданство, ако е придобил чуждо гражданство или ако има данни за получено разрешение за постоянно пребиваване и открита процедура за придобиване на чуждо гражданство».

В Министерството на правосъдието постъпи писмо № 04-01-227 от 18.02. 2010 г., изпратено от министъра на вътрешните работи до министъра на правосъдието и министъра на регионалното развитие и благоустройството. В писмото се застъпва становище, че договорът не е самоизпълняващ се и за да настъпят промени по отношение гражданството на лицата, е необходимо да бъде осъществена вътрешноправна процедура, след която българските граждани, получили по натурализация американско гражданство, да бъдат освободени от българско гражданство. В този смисъл е и становището по писмо №04-01-1 от 12 април 2010 г. на Министерството на външните работи, подготвено от дирекция „Международно право и право на Европейския съюз“, в чиято компетентност е да дава правни мнения по тълкуването и прилагането на международните договори (чл. 39, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник на Министерството на външните работи).

В резултат на направеното проучване, на основание чл.113 от Закона за гражданската регистрация, Министерството на правосъдието изразява становище, че българските граждани, придобили американско гражданство по натурализация по време на действието на Договора, не са загубили българското си гражданство, ако не е налице хипотезата на загубване на гражданството чрез освобождаване, лишаване или изгубване. В случаите, когато не се открият данни, съдържащи се в укази или отбелязвания в регистрите за изгубване на българско поданство/гражданство, публикации в „Държавен вестник“ или други документални доказателства, лицата, придобили американско гражданство в резултат и в периода на действие на Договора за натурализация между България и Съединените щати, следва да се третират и като български граждани.

ЗАМЕСТНИК - МИНИСТЪР :

